

**Enskilda Högskolan
Stockholm**
Högskolan för mänskliga rättigheter

När våldet härstammar från en förälder

En studie om tillit, trygghet och det rådande rättsläget för barn som
upplever våld och brott

Författare: Cassandra Callahan

Version 1.0
Handledare: Emma Sundkvist
Enskilda Högskolan Stockholm

Förord

Efter tre år av studier är det dags för mig att skriva en C-uppsats. Under utbildningens gång har jag fått möjlighet att utforska olika områden inom mänskliga rättigheter. Särskilt intressant har det varit att ta del av alla diskussioner mina kurskamrater har bidragit till i klassrummet.

Jag vill rikta ett stort tack till mina nära som alltid låtit mig gå min egna väg och varit ett stöd under utbildningens gång.

Sammanfattning

På fem månader har det inkommit 3389 anmälningar om barn som bevittnat våld mellan närstående. Lagen som kriminaliserar exponerandet av våld och brott inför barn heter barnfridsbrott och började att gälla den 1 juli 2021. I en undersökning som SVT presenterade 19 december 2021, framgår det att 195 av anmälningarna har lett till åtal.¹

Utmärkande för barn som bevittnar våld i nära relationer är att en närstående till barnet utsätter en annan närstående för våld eller brott. Detta innebär att barnet både står nära en gärningsman i anknytning och ett offer. Kombinationen av detta skadar inte endast tilliten och tryggheten hos personerna som barnet söker omsorg hos, utan leder till långsiktiga konsekvenser för barnets hälsa.²

I FN konventionen om barnets rättigheter framgår det en nolltolerans av våld mot barn. Eftersom konventionen är inkorporerad in i svensk lag sedan 1 januari 2020³, infaller konventionens förpliktelser den svenska staten. Ett sätt att skydda barn från att utsättas för våld är genom att införa lagstiftningsåtgärder som är förenliga med principen om barnets bästa. Utifrån ett barnrättsperspektiv kan den gällande rätten för barn som upplever våld och brott kritiseras. Detta med anledning av att rekvisitet bevittna är för snävt för att omfatta barns olika upplevelser av våld.

I Sverige lever det ca 210 000 barn med våld i hemmet.⁴ Gemensamt för dessa barn är att de tilltar olika strategier för att handskas med våldets konsekvenser. I de fall där våldet blivit en del av vardagen, är det inte ovanligt för barn att sätta på sig hörlurar för att slippa höra mammas skrik. I utredningen till det föreslagna barnfridsbrottet resonerade regeringen kring detta. Att barns upplevelser av våld ofta är präglade av överlevnadsstrategier som gör att barn varken ser eller hör våldet. Trots detta är en förutsättning för straffbestämmelsen att barnet har bevittnat den brottsliga gärningen.

¹ SVT, *Mer än 3000 anmälningar om barn fridsbrott - på bara fem månader*, 19 december 2021, [Länk](#), (Hämtad 20 december 2021)

² Prop. 2020/21:170, *Barn som bevittnar brott*, 1 april 2021, [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021) S.10

³ Regeringskansliet, *Barnkonventionen som svensk lag*, [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

⁴ Nationellt centrum för kvinnofrid, *Barn som upplever våld*, 17 augusti 2021, [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

Summary

In the last five months there have been 3,389 reports of children witnessing violence between relatives. The law that criminalizes the exposure of violence and crime in front of children is called child peace crime and came into force on July 1, 2021. In a survey presented by SVT the 19th of December 2021, it appeared that 195 of the reports led to prosecution.

Prominent for children who witness violence in close relationships is that a close relative of the child exposes another close relative to violence or crime. This means that the child is both closely related to the perpetrator and the victim. This combination does not only affect the child's trust and safety for the people that the child seeks comfort in but also leads to long-term consequences for the child's health.

The UN Convention on the Rights of the Child states that there is a zero tolerance for violence against children. Seeing that the convention was incorporated into Swedish law on January 1 2020, the convention's obligations are attributed to the Swedish state. One way to protect children from being exposed to violence is by stating legislative measures that are compatible with the principle of the best interests of the child. From a child rights perspective, the current law for children who experience violence and crime can be criticized. The reason is because the required witnesses are too narrow and often don't include children's different experiences of violence.

Current research shows that in Sweden there are 210,000 children living in an environment where domestic violence is present. What these children have in common is that they adopt different strategies for dealing with the consequences of violence. In cases where violence has become part of everyday life it is not uncommon for children to put on headphones or partake in other avoidance strategies in order to avoid hearing their mother's scream. In the investigation of the proposed child peace crime, the government was aware about this. That children's experiences of violence are often characterized by survival strategies that mean that children neither see nor hear the violence. Despite this, a precondition for the penal provision is that the child has witnessed the criminal act.

Engelsk titel

When the source of violence originates in a parent: A study on trust, security and the current legal situation for children who experience violence and crime

Förkortningar

Barnkonventionen	Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
Barnrättskommittén	Förenta nationernas kommitté för barnets rättigheter
BrB	Brottsbalk (1962:700)
BRIS	Barnens rätt i samhället
Dir.	Kommittédirektiv
EU	Europeiska Unionen
FN	Förenta nationerna
FN:s kommitté för barnets rättigheter	Förenta nationernas kommitté för barnets rättigheter
Prop.	Proposition
SOU	Statens offentliga utredningar

Innehållsförteckning

När våldet härstammar från en förälder	0
Författare: Cassandra Callahan	0
Inledning	6
1.1 Problemformulering	7
1.2 Syfte och frågeställningar	8
Tidigare forskning	8
Teori	10
Metod och material	11
4.1 Metod	11
4.2 Material	12
4.3 Avgränsning, urval och tillvägagångssätt	13
4.4 Etiska överväganden	13
4.5 Disposition	14
Gällande rätt	14
5.1 Internationella rättsakter	16
5.1.1 FN konventionen om barnets rättigheter	16
5.1.2 Brottsofferdirektivet	17
5.1.3 Istanbulkonventionen	18
2.2 Nationella rättsakter	19
2.2.1 Dir 2018:48	19
2.2.2 SOU 2019:32	19
2.3.3 Remiss av SOU 2019:32	20
2.2.4 Lagrådsremiss	21
2.2.5 Prop. 2020/21:170	21
2.2.6 Justitiekommitténs betänkande 2020/21:JuU35	21
2.2.7 Svensk författningssamling	22
Rättsfall	23
6.1 Rättsfall 1	23
6.1.1 Bakgrund	23
6.1.2 Åtal	24
6.1.3 Domslut	24
6.2 Rättsfall 2	25
6.2.1 Bakgrund	25
6.2.2 Åtal	25
6.2.3 Domslut	26
Resultat och analys	27
Diskussion	29
Källförteckning	33

1. Inledning

I Sverige finns det omkring 210 000 barn som lever i hem där det förekommer våld. Forskning visar att barns upplevelser av våld kan vara mer skadligt för ett barn att uppleva än att själv utsättas för direkt våld.⁵ Detta beror på att det ofta finns en relation mellan barnet och de inblandade, och att anknytningen till dessa personer skadas när våld och brott utövas.

Denna studie utgår från problematiken med att barn ofta bevittnar våld av och mot en närstående. När en närstående till barnet blir utsatt för våld eller brott, får det betydelse för barnets hälsa och välmående. Anledningen till det är för att barnet står nära den våldsutsatta i anknytning och i vissa fall även den våldsutövande. Kopplingen mellan vem våldet härstammar från och i vilken anknytning barnet står personen får betydelse för våldets konsekvenser. Det finns de barn som upplever våld i krig och konflikter, men även de barn som upplever hot och våld från en person de söker kärlek och omsorg hos. Våldets effekter har visat sig vara mer omfattande ifall de traumatiska upplevelserna kommer från en närstående till barnet.⁶

Barn som lever i hem där livsmiljön är präglad av våld tilltar ofta olika strategier för att dämpa sitt lidande.⁷ Anledningen till detta är för att barnen befinner sig i en situation där personerna som de borde finna omsorg och tröst hos inte är kapabla att förse barnet med det dem behöver. Med bakgrund av detta kan strategier hjälpa barn att navigera och hantera vardagen.⁸ Innan våld utövas kan barn tillta förebyggande strategier för att dämpa stämningen hemma. Ett exempel på en förebyggande strategi är att bjuda hem kompisar efter skolan eftersom det kan distrahera den våldsutövande.⁹

Att det går lång tid mellan att våld utövas mildrar nödvändigtvis inte konsekvenserna av våldet. Barn påverkas även efter att våld och brott har utövats. Vissa barn påverkas genom att de stödjer och tröstar den närstående som blivit utsatt för våld, medan andra tilltar olika strategier för att ”ge igen” mot den våldsutövande.¹⁰ För barn som lever i hem där det

⁵ Nationellt centrum för kvinnofrid, *Barn som upplever våld*, 17 augusti 2021, [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

⁶ Janson, Staffan & Almqvist, Kjerstin, *Läkartidningen*, Volym 97, NR 38, 2000 [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

⁷ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.2

⁸ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.94

⁹ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.2

¹⁰ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.119

förekommer våld är det heller inte ovanligt att känna dubbla känslor för den våldsutövande. Trots att det kan finnas en ilska över vad den våldsutövande har gjort, kan det finnas en rädsla av att personen ska bli straffad för sina handlingar.¹¹

Komplexiteten mellan att uppleva våld och brott mellan närstående avser just detta. Barn kan bära på en känsla av att vilja skydda sin mamma från att utsättas för våld, samtidigt som de inte vill minsta relationen till sin pappa.

Studien kommer att utreda vilket straffrättsligt skydd dessa barn berörs av och i vilka fall barns upplevelser av våld inte är tillräckliga för att omfattas av den gällande rätten. Oavsett ifall den gällande rätten betraktar barns upplevelser av våld som ett brott eller ej, har barnets anknytning till de inblandade skadats. Huruvida den gällande beaktar detta i sin tillämpning är av intresse att utreda.

1.1 Problemformulering

I mars 2021 lämnade regeringen in en lagrådsremiss om barn som bevittnar våld.

Lagrådsremissen är baserad på förslaget om att kriminalisera exponerandet av våld inför barn mellan närstående och annan psykisk påverkan. Den 1 juli 2021 trädde brottet om barnfrid i kraft.¹² Trots att en kriminalisering av att exponera våld inför barn har införts i svensk lag, finns det ändå situationer där barn inte tillförsäkras skydd för deras upplevelser av våld.

Barnrättsorganisationer som UNICEF¹³ och BRIS¹⁴ framhåller kritik angående detta och hänvisar problemet till att handla om lagens rekvisit ”bevittna”. Organisationerna argumenterar för att rekvisitet är för snävt eftersom det endast omfattar händelser där barn uttryckligen ser eller hör den brottsliga gärningen. Eftersom barn kan uppleva våld på olika sätt argumenterar organisationerna för att rekvisitet bör bytas ut till ”uppleva”.

Vad gäller barn som upplever våld och brott i hemmet finns det ofta en relation mellan barnet, den våldet härstammar från och den som utsätts för våld. Utmärkande för sambandet är att det

¹¹ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.156

¹² Morgan Johansson, Lagrådsremiss: Barn som bevittnar brott, 4 mars 2021, [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

¹³ UNICEF, Remissvar på betänkandet ”Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord” (SOU 2019:32), Dnr Ju 2019/02172/L5, 12 september 2019, [Länk](#), (Hämtad 10 december 2021)

¹⁴ Barnens rätt i samhället, Remissvar på SOU 2019:32, Dnr Ju 2019/02172/L5, 16 september 2019, [Länk](#), (Hämtad 10 december 2021)

finns en emotionell anknytning som skadas hos barn när våld och brott utövas. Detta innebär att oavsett ifall lagen om barnfridsbrott kan tillämpas eller ej, skadas nästan alltid barnets anknytning till de inblandade.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att utreda den gällande rätten för barn som upplever våld och brott i Sverige 2021. Detta genom att den gällande rätten presenteras samt analyseras utifrån anknytningsteorin. Hur den gällande rätten förhåller sig till barnets anknytning till de inblandade är av intresse att undersöka utifrån barnrättsperspektivet. Med hjälp av rättsfall där brottet aktualiserats, utreder studien hur domslut förhåller sig till teorin om anknytning. Domsluten används även för att visa på de olika utfall den gällande rätten kan ha och i vilka fall det finns ett samband mellan brott och barns anknytning.

Studien utgår från följande frågeställningar:

- Hur ser den gällande rätten ut för barn som upplever våld?
- Hur förhåller sig den gällande rätten till anknytningsteorin?

2. Tidigare forskning

Vad innebär det att växa upp i en livsmiljö av våld? Detta är något som nordiska forskare studerat under de senaste åren. Tidigare forskning om våld i hemmet har länge fokuserat på de män som utsätter kvinnor och de kvinnor som faller offer för våld. Det är inte först de senaste åren som våld i nära relationer har betraktats utifrån barnens relation till de inblandade.¹⁵

Barn som blivit vittnen till våld har generellt sett fått lite uppmärksamhet i både debatterna och forskningen om våld. Ett sätt för barn att hantera situationen är att distansera sig själva från våldet. Detta leder till att barns upplevelser av våld inte alltid delas med andra och att de symtom som uppvisas misstas för att vara något annat. Barn som växer upp i ett hem där våld kan uppstå när som helst, är ofta bra på att uppfatta signaler som antyder på att våld är på väg av utövas. För att hantera den svåra situationen som barn befinner sig i är det även vanligt för

¹⁵ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.245

barn att dra sig undan och trycka undan sina känslor. Barn som växer upp i en livsmiljö av våld känner ofta känslor som ängslighet, rädsla och ångest.¹⁶

Betraktandet av våld som en livsmiljö och en del av barnets vardag har varit vägledande i diskursen om barns rätt till frihet från våld. Med hjälp av ett barndomssociologiskt perspektiv, har betraktandet av barn som rättighetssubjekt vuxit fram. I frågan om våld i hemmet har detta inneburit att barn inte endast betraktas som offer, utan som aktörer och subjekt i sin vardag.¹⁷ Anledningen till att detta har varit viktigt är eftersom det bidragit till en ökad förståelse för beteendet och handlingarna hos barn som lever i hem där det förekommer våld.¹⁸

Framträdande för utvecklingen av straffrättsliga åtgärder är att forskning om barn i utsatta livsmiljöer har utvecklats och att det har funnits flera sätt att visa på de olika sätt som barn upplever våld.¹⁹ I Carolina Överliens bok "Våld i hemmet - barns strategier" (2012) skildrar forskaren barns olika strategier innan, under och efter våld episoden.²⁰ Det som kännetecknar Överliens forskning är den helhetsbild som presenteras och som handlar om att barn lever med våldet alla dygnets timmar. Konsekvenserna av att bevittna våld fångas in på ett sätt som tar hänsyn till barnets mående innan, under och efter våldet har utövas. Det har inte att göra med hur ofta våldet utövas menar Överlien, utan det kan gå månader eller år mellan kränkningarna och slagen. Det som däremot är gemensamt för barn som lever i ett hem där en förälder utsätter den andra för våld, är att barn bär med sig ett trauma som de aldrig får vila från.²¹

Under perioderna där våldet inte är lika framträdande, är barn ofta upptagna med att tillta olika strategier för att förebygga våldet från att återupptas. Ett sätt för barn att göra detta på är att ge praktiska råd till den närstående som är utsatt för våld och som handlar om hur situationen kan lösas.²² I intervjuer med barn som levt i hem där våld förekommit, har flera barn resonerat kring deras begränsade möjligheter att tillta olika strategier för att minimera

¹⁶ Janson, Staffan & Almqvist, Kjerstin, *Läkartidningen*, Volym 97, NR 38, 2000 [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

¹⁷ Överlien, *Barn som upplever pappas våld mot mamma* s.241

¹⁸ Överlien, Carolina, *Våld i hemmet - barns strategier*, Gleerups Utbildning AB: Malmö, 2012 (Hämtad 3 januari 2021) s.85

¹⁹ Överlien, *Barn som upplever pappas våld mot mamma* s.241

²⁰ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.90-91

²¹ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.90-91

²² Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.88

våldet. Det finns en särskild sårbarhet hos barn som lever i hem där det förekommer våld. Inledningsvis på grund av att barn är beroende av sina vårdnadshavare och att det finns begränsade möjligheter att söka skydd hos någon av personerna när våld och brott utövas. Dessutom tillhör det ovanligheten att en utomstående känner till våldet som sker inom hemmet. Detta är ytterligare en faktor som begränsar möjligheterna för barn att tillförsäkras skydd för sina upplevelser.²³

För att forskning inom fältet ska kunna utvecklas är det viktigt att beakta barn utifrån att de innehar en subjektstatus.²⁴ Med hjälp av ett barnrättsperspektiv syftar min studie till att göra detta. Den tidigare forskningen är relevant för min studie eftersom att den beskriver hur barn påverkas av att uppleva våld och brott mellan närstående. Förståelsen för detta kan användas när anknytningsteorin tillämpas och en analys kring den gällande rätten ska föras. Det är med utgångspunkt i den tidigare forskningen som förståelsen och resonemangen för barns anknytning till de inblandade framträder.

3. Teori

Den teoretiska ansatsen i studien utgår från anknytningsteorin. Anknytningsteori är en teori som i forskning fokuserar på de emotionella band som barn utvecklar till sina anknytningspersoner.²⁵ Begreppet anknytning avser en psykisk bindning mellan människor, även kallad relation.²⁶ Bandet skapas för att få skydd och stöd hos personer och teorin används ofta i bedömningen om hur principen om barnets bästa ska tillämpas.²⁷ Valet av teori har att göra med problematiken av att barn ofta exponeras för våld i hemmet. Detta innebär att den som utsätts för våld eller den våldet härstammar från, ofta står nära barnet i anknytning. Konsekvenserna av att uppleva våld av detta slag har att göra med att det just finns en relation mellan barnet som bevittnar våldet och de inblandade. För att besvara studiens syfte och frågeställningar har anknytningsteorin valts för att analysera den gällande rätten. Studiens teori är därmed vägledande i utformningen av studiens resultat.

²³ Överlien, *Våld i hemmet - barns strategier* s.94

²⁴ *Barn som upplever pappas våld mot mamma* s.245

²⁵ Stockholms Universitet, *Missförstånd runt anknytning kan leda till fel beslut om barn*, 12 januari 2021, [Länk](#), (Hämtad 7 december 2021)

²⁶ Nationalencyklopedin, *Anknytning*, [Länk](#), (Hämtad 12 december 2021)

²⁷ Stockholms Universitet, *Missförstånd runt anknytning kan leda till fel beslut om barn*

Studien tillhandahåller även ett barnrättsperspektiv som syftar till att diskutera studiens resultat. Perspektivet utgör ett särskilt rättighetsfokus på vilka rättigheter barn är tillskrivna.²⁸ De internationella rättsakterna som framhåller dessa kommer att jämföras med nationella rättsakter, som mer specifikt utgörs av barnfridsbrottet. Perspektivet används för att kritisera den gällande rätten utifrån att det straffrättsliga skyddet som tillskrivs barn som upplever våld och brott inte är tillräcklig.

4. Metod och material

4.1 Metod

Eftersom studien har ett rättsvetenskapligt syfte utgår studien från två olika metoder, den rättsdogmatiska- och den rättsanalytiska metoden. Dessa två metoder syftar till att utreda den gällande rätten och kan i kombination göra detta på ett utförligt sätt.

Syftet med den rättsdogmatiska metoden är att söka svar på studiens första frågeställning. Detta genom att rekonstruera de rättskällor som gäller för den gällande rätten.²⁹ Trots att lagtexten till barnfridsbrottet är relativt kortfattad, har det funnits flera lagmotiv som väckt frågor under utredningens gång.³⁰ En av frågorna är hur den gällande rätten förhåller sig till anknytningsteorin. För att besvara denna fråga, som utgör studiens andra frågeställning, tillämpas den rättsanalytiska metoden.

Den rättsanalytiska metoden används till skillnad från den rättsdogmatiska metoden, i syfte att analysera den gällande rätten.³¹ Detta görs med hjälp av att applicera en teori och ett perspektiv på de rättskällor som den rättsdogmatiska metoden kartlagt. Syftet med den analytiska ansatsen är att åstadkomma en bredare förståelse för hur den gällande rätten tillämpas i praktiken. Det är av intresse att utreda eftersom metoden kan användas för att framställa kritik av rättsläget alternativt föreslå förändringar som är mer förenliga med anknytningsteorin.

²⁸ Prop 2009/10:232, *Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige*, 28 juni 2010, [Länk](#), (Hämtad 1 december 2021) s 11.

²⁹ Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk Metodlära*, Lund: Studentlitteratur AB, 20 augusti 2018, s.21

³⁰ Nääv & Zamboni (red.), *Juridisk Metodlära*, s 22

³¹ Nääv & Zamboni (red.), *Juridisk Metodlära* s.25

Skulle studien enbart utgå från den rättsdogmatiska metoden, finns det en risk att studien inte skulle bli av utredande karaktär. Visserligen skulle metoden kunna användas för att återberätta på vilka grunder ett ansvar kan utkrävas, men inte för att problematisera den gällande rätten och dess tillämpningsområden.³² För att åstadkomma en utredande studie kompletteras den rättsdogmatiska metoden med den rättsanalytiska metoden. Den rättsanalytiska metoden är till förfogande eftersom den kan användas för att analysera den gällande rätten utifrån studiens teori och perspektiv. De två metoderna kompletterar därmed varandra bra. Motiven bakom metodvalet kan sammanfattas till viljan av att åstadkomma en studie av utredande karaktär och som tar sitt avstamp i den gällande rätten för barn som upplever våld och brott.

4.2 Material

Eftersom studiens huvudsakliga forskningsfält är inom det juridiska fältet, utgörs studiens primärmaterial av den gällande rätten och de rättsfall där brottet aktualiserats. Det insamlade materialet har jag hittat i litteraturlistan för tidigare forskning och studier. Inläsning av material har skett objektivt, men i relation till studiens teori och perspektiv. Genom ett urval av vad andra forskare har hämtat sin information från, har det bidragit till en bredare förståelse för vilka rättsfall, propositioner och litteratur som är intressanta utifrån studiens forskningsområde. Det har även underlättat sökandet efter sekundärmaterial, som i uppsatsen utgörs av artiklar.

Vad gäller tidigare forskning inom våld i nära relationer har det varit svårt att inhämta material som utgår från barns anknytning till närstående som utsätts för, eller utsätter den andra, för våld och brott. Av det material som funnits har det däremot varit enkelt att tolka materialet utifrån ett barnrättsperspektiv. En anledning till det kan vara att debatten om barns rätt till frihet från våld har sitt avstamp i den internationella konventionen om barnets rättigheter. Det material som studien tillhandahåller och som handlar om barns anknytning, har hämtats från propositioner och utredningar som hänvisar till liknande forskning inom området. Detta visar att den nuvarande forskningen är relativt begränsad och att det finns utrymme att utveckla forskningen vidare.

³² Nääv & Zamboni (red.), *Juridisk Metodlära* s.24

4.3 Avgränsning, urval och tillvägagångssätt

Studien är avgränsad till att studera den gällande rätten för barn som upplever våld och brott i Sverige 2021. Detta innebär ett tillhandahållande av både nationell och internationell lagstiftning. För att få ut rättsfall där barnfridsbrott prövats, vände jag mig till svenska domstolar för hjälp. Totalt fick jag ut åtta domar där brottet aktualiserats, varav fem har prövats i Svea Hovrätt. I studien framgår två rättsfall som har prövats i tingsrätten. Valet av rättsfall har att göra med olikheterna i dess domslut. I båda rättsfallen har åklagaren yrkat på åtal enligt barnfridsbrott men endast en av domarna leder till åtal. Valet av rättsfall har att göra med just detta samt de resonemang om anknytning som förekommer i dess domslut.

Studiens tillvägagångssätt och urval ligger till grund för studiens resultat. Detta utifrån att resultatet är en utkomst av den gällande rättens olika utfall i rättsfallen. De olika utfallen bidrar till en bredare förståelse för på vilket sätt den gällande rätten förhåller sig till anknytningsteorin. Trots att barn som upplever våld och brott berörs av samma doktrin, visar resultatet att tillämpningen av den gällande rätten kan se olika ut.

4.4 Etiska överväganden

Enligt vetenskapsrådet handlar forskningsetik om att forskare behöver tillhandahålla ett etiskt förhållningssätt i sin studie. Detta innebär bland annat att personer och informanter i studien behandlas varsamt och med respekt för deras psykiska och fysiska integritet. All information som kan leda till att informanterna behandlas illa eller får utstå kränkningar i samband med att de medverkar i forskning är otillåtet.³³ Forskningsetik är ett begrepp som denna studie utgår ifrån och som är en del av det etiska förhållningssättet som är vägledande i studien. Eftersom studiens forskningsområde är den gällande rätten för barn som upplever våld och brott, skildrar studien enskilda rättsfall. De enskilda rättsfallen redogörs i relation till forskningsetik genom att anonymisera personerna som domarna handlar om. Vanligtvis står det personuppgifter som namn och adress till den tilltalade och målsägande i utredningen, men studien tillhandahåller varken eller. För att skydda integriteten hos personerna som medverkar i domen, skrivs inte målnummer, namn på tingsrätten och datum ut. Personerna som berörs av domen tilltalas "gärningsperson" respektive "målsägande". I de fall där det finns mer än en målsägande, tilltalas de med nummer beroende på vilken ordning de har räknats upp i domen som målsägande. I redogörelsen av händelsen framgår det däremot vilka

³³ Vetenskapsrådet, *God forskningssed*, 12 juni 2017, [Länk](#), (Hämtad 2 december 2021) s.12

relationer som finns mellan de inblandade parterna. Anledningen till detta är för att studiens syfte går ut på att utreda huruvida den gällande rätten beaktar anknytningen mellan de inblandade parterna.

4.5 Disposition

Uppsatsens disposition kan delas upp i tre delar.

Den första delen av studien utgörs av kapitel ett till fyra. I dessa kapitel introduceras läsaren till studiens forskningsfråga. Detta görs med hjälp av en problemformulering, redogörelse kring den tidigare forskningen inom området samt studiens syfte och frågeställningar. I denna del introduceras läsaren också till studiens tillvägagångssätt. Detta med hjälp av en redogörelse för vilken teori studien berörs av och vilka metoder som använts för att besvara studiens syfte och frågeställningar.

Den andra delen av studien utgörs av kapitel fem och sex. I kapitel fem redogör studien för de internationella och nationella ramverk som barn som upplever våld och brott berörs av. I kapitel sex skildras rättsfall där barnfridsbrottet aktualiserats. Framträdande för den andra delen av studien är att den gällande rätten presenterats med hjälp av den rättsdogmatiska metoden. Utifrån detta har studiens första frågeställning besvaras.

Den tredje och sista delen av studien utgörs av kapitel sju och åtta. I dessa kapitel används den rättsanalytiska metoden för att besvara studiens andra frågeställning. Frågeställningen om hur den gällande rätten förhåller sig till anknytningsteorin besvaras genom en analys i kapitel sju. I kapitel sju sammanfattas även studiens resultat som i detta fall är en sammanfattning av vad kapitel fem, sex och sju har kommit fram till. I kapitel åtta förs en diskussion kring studiens resultat och hur det förhåller sig till barnrättsperspektivet. Kapitel åtta avslutas med en slutsats samt reflektion kring tidigare forskning och vidare forskning inom uppsatsämnet.

5. Gällande rätt

I detta avsnitt kommer jag utifrån den rättsdogmatiska metoden redogöra för den gällande rätten för barn som upplever våld och brott. Avsnittet kommer att inledas med en redogörelse av Sveriges åtagande enligt internationella rättsakter. Vidare behandlas de rättsregler som är gällande inom det svenska rättssystemet för barn som upplever våld.

Barn som upplever brott av och mot en närstående, har inte tidigare haft något juridiskt skydd. Det regelverk som innan förslaget om barnfrid brottet tillkom, gick ut på att betrakta exponerandet av våld inför barn som psykiskt våld mot barn. Den bestämmelse som framhöll detta var misshandel bestämmelsen 3 kap. 5§ i brottsbalken. För att handlingen skulle betraktas som psykiskt våld mot barn, behövde brottet tillfoga en kroppsskada, psykisk sjukdom, psykisk invaliditet eller smärta. Orsakssambandet mellan brottet och barnets tillstånd var därmed avgörande för att utkräva ett straffrättsligt skydd för gärningen. Det straffrättsliga regelverket framhöll även krav på att det skulle finnas uppsåt med gärningen och de effekter som tillfogades barnet. Kravet om orsakssamband och uppsåt har lett till begränsade förutsättningar att utifrån ett rättsligt regelverk, skydda barn från våldets konsekvenser.³⁴

Innan det särskilda barnfridsbrottet infördes i svensk lagstiftning, fanns det inget juridiskt skydd för barn som upplevt brott i nära relation. Den tidigare lagstiftningen ansåg att det inte vara straffbart att exponera barn för brott i en nära relation.³⁵ En konsekvens av att det tidigare saknats ett straffrättsligt skydd för barn som bevittnat våld, är att barn tidigare inte betraktats som målsägande i brottsutredningar. Detta har inneburit möjligheter för barnets vårdnadshavare att hindra barnet från att vittna i förundersökningen samt fråntagit dem möjligheten att bli tilldelade ett juridiskt biträdande. Utifrån ett barnrättsperspektiv är det viktigt att barn som upplever brott får möjligheten att framträda i domstolsförfaranden. Det bidrar till att omfattningen av våldsutsatta barn uppmärksammas, vilket kan ha positiva följder för det brottsförebyggande arbetet.³⁶

År 2018 inkom det ett kommittedirektiv från justitiedepartementet. I direktivet framgick det att ett särskilt skydd för barn som upplever våld skulle utredas. Utredningens avstamp var i barnets rättigheter och syftade till att undersöka möjligheterna att utöka det straffrättsliga skyddet för barn som upplever brott som begås av, och mot en närstående.³⁷

³⁴ Dir 2018:48, *Skydd för barn som bevittnar våld eller andra brottsliga handlingar och ansvar för uppmaning att begå självmord*, 14 juni 2018, [Länk](#), (Hämtad 3 november 2021) S.4

³⁵ Brottsoffermyndigheten, *Nytt barnfridsbrott kan ge fler barn rätt till ersättning*, 15 juni 2021, [Länk](#), (Hämtad 3 november 2021)

³⁶ Brottsoffermyndigheten, *Nytt barnfridsbrott kan ge fler barn rätt till ersättning*

³⁷ Dir.2018:48 s.1

I direktivet framgår det att många barn tvingas bevittna brott av och mot en närstående. Det rör sig om händelser där en närstående till barnet utsätts för olika typer av brott som fysiskt våld, hot och-/eller skadegörelse.³⁸ Direktivet framhåller att konsekvenserna av att barn bevittnar våld mot en närstående, kan i huvudsak likställas till att de själva utsätts för våld.³⁹ Direktivet understryker att utredaren med detta i åtanke, ska överväga hur en kriminalisering skulle kunna utformas. Enligt direktivet ska det bli särskilt intressant att ta del av avgränsningen till vilka brott som det bör vara straffbart att låta ett barn bevittna. Utredaren är även skyldig att ta hänsyn till innebörden och skillnaderna mellan att låta barn bevittna respektive uppleva ett brott.⁴⁰

År 2019 i juli månad redovisades uppdraget. I redovisningen presenterades förslaget om att införa en ny straffbestämmelse om barnsfridsbrott. Förslaget innebar att barnsfridsbrottet skulle införas i det fjärde kapitlet i brottsbalken.⁴¹

5.1 Internationella rättsakter

5.1.1 FN konventionen om barnets rättigheter

FN konventionen om barnets rättigheter inkorporerades in i svensk lagstiftning 1 januari 2020. Detta innebär att konventionen blir juridiskt bindande för den svenska staten och att svenska bestämmelser framöver ska tolkas i förhållande till barnkonventionen. Konventionen har fyra grundprinciper: Att alla barn är lika i värde och har samma rättigheter (artikel 2), principen om barnets bästa ska beaktas i alla beslut som rör barn (artikel 3), barn har rätt till liv, utveckling och överlevnad (artikel 6) och slutligen att alla barn har rätt att yttra sin åsikt i alla frågor som rör barnet (artikel 12).⁴² Dessa principer är Sverige skyldiga att efterleva.

Inkorporeringen innebär även ett åtagande i att främja möjligheterna för barn att åtnjuta rättigheterna som framgår ur konventionen.⁴³ I konventionen finns det särskilda artiklar som handlar om barns utsatthet för våld. Artikel 19 framhåller att konventionsstaterna är skyldiga att vidta en rad olika åtgärder för att skydda barn mot alla former av våld. Detta gäller

³⁸ Dir.2018:48 s.2

³⁹ Dir.2018:48 s.3

⁴⁰ Dir.2018:48 s.8

⁴¹ SOU 2019:32, *Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord*, 19 juni 2019, [Länk](#), (Hämtad 3 november 2021)

⁴² SOU 2019:32 s.143

⁴³ FN:s kommitté för barnets rättigheter, *Allmänna kommentar nr 13: Barns rätt till frihet från alla former av våld*, 18 april 2011, [Länk](#), (Hämtad 5 november 2021) S.5

lagstiftningsåtgärder, administrativa, sociala och utbildningsmässiga åtgärder.⁴⁴ Artikel 6 erkänner barnets rätt till liv och utveckling och artikel 39 framhåller att barn som blivit offer för vanvård, försummelse eller annan omänsklig behandling har rätt till rehabilitering.⁴⁵ Med bakgrund av detta har konventionsstater en positiv skyldighet att införa åtgärder som säkerställer barns rätt till frihet från våld. Det kan exempelvis handla om stöd till föräldrar om uppfostran samt utbildning till personer som möter barn som far illa. Enligt barnkonventionen ska åtgärderna införas med åtanke för barns behov och med respekt för deras rättigheter.⁴⁶

Innebörden av barns rätt till frihet från alla former av våld utvecklas i FN:s kommitté för barnets rättigheters allmänna kommentar nr 13 (2011). Kommentaren utfärdades efter att våld mot barn intensifierats och det fanns ett starkt behov för samhället att sätta stopp för dessa vanor. Det är inte ovanligt att våld inom familjen förekommer. Detta trots att barnets vårdnadshavare ska fungera som centrala aktörer i vårdtagande och preventionen av våld mot barn.⁴⁷ När barn upplever våld från vuxna har en underlåtenhet att uppfylla barnens fysiska och psykiska behov skett enligt kommittén. Kommittén framhåller även att exponerandet av våld inför barn utgör psykisk eller känslomässig vanvård. FN:s kommitté för barnets rättigheter är noga med att poängtera behovet av att åtgärda alla former av skada och våld mot barn.

Gemensamt för den allmänna kommentaren och Barnkonventionen är att inget våld mot barn är motiverat. Vidare framhåller FN:s barnrättskommitté att det behövs tydliga operativa och rättsliga definitioner av våld.⁴⁸

5.1.2 Brottsofferdirektivet

Den Europeiska Unionen antog brottsofferdirektivet år 2012. Brottsofferdirektivet framhåller miniminormer för brottsoffers rättigheter i nationell lagstiftning och riktar sig till EU:s medlemsstater. I direktivet framgår brottsoffrets rätt till information, stöd, skydd och deltagande i straffrättsliga förfaranden. I praktiken innebär detta krav på att rättsliga processer

⁴⁴ SOU 2019:32 s.144

⁴⁵ Förenta Nationerna, *Konventionen om barnets rättigheter*, 1989, [Länk](#), (Hämtad 2 december 2021) Artikel 6 och artikel 39

⁴⁶ FN:s kommitté för barnets rättigheters, *Allmänna kommentar nr 13: Barns rätt till frihet från alla former av våld*. 2011, [Länk](#) S.5

⁴⁷ FN:s kommitté för barnets rättigheters, *Allmänna kommentar nr 13: Barnets rätt till frihet från alla former av våld*. S.4

⁴⁸ FN:s kommitté för barnets rättigheters, *Allmänna kommentar nr 13: Barns rätt till frihet från alla former av våld*. 2011 S.10

genomförs med åtanke för brottsoffrets behov. Detta kan innebära att särskilda skyddsåtgärder bör införas.⁴⁹

I brottsofferdirektivet punkt 14 framgår det att alla barn är rättighetsinnehavare, även de som har utsatts för brott. Detta innebär att barn ska ges möjlighet att utöva sina mänskliga fri- och rättigheter under rättsliga förfaranden och att principen om barnets bästa är vägledande i alla beslut. I punkt 17 och 18 framgår rättigheter hos de personer som upplever våld i nära relationer. Utmärkande för våld i nära relationer är att det finns en stor risk för att våldet upprepar sig och att våldet utövas av någon brottsoffret är närstående till. Detta uttrycker direktivet särskild oro över eftersom personen som utövat våld, antagligen är en person som brottsoffret har känt tillit till. I punkt 19 resonerar direktivet om att närstående till en brottsutsatt kan lida skada till följd av brottet. Med detta i bakgrund ställer direktivet höga krav på att rättsprocesser vidtar relevanta skyddsåtgärder för att skydda utsatta brottsoffer.⁵⁰

5.1.3 Istanbulkonventionen

Europarådet antog konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet den 11 maj 2011. Sverige har undertecknat konventionen vilket innebär ett statligt åtagande att införliva de normer och riktlinjer som framgår av konventionen. Ett av konventionens syften är att utarbeta ett system som skyddar och hjälper de som utsätts för våld i hemmet. Artikel 18 i konventionen framhåller allmänna skyldigheter hos konventionsstaterna. Parterna ska vidta åtgärder som tar hänsyn till relationen mellan brottsoffret och förövarna samt till den sociala miljö parterna lever i. Artikel 26 i konventionen framhåller att konventionsstaterna är skyldiga att vidta åtgärder för att skydda och hjälpa barn som är vittnen till våld. Detta kan vara lagstiftningsåtgärder som säkerställer skydd och stöd till barn som bevittnat sådant våld som omfattas av konventionen. Vidare framhåller konventionen att det finns vissa omständigheter som är särskilt viktiga för konventionsstater att beakta vid lagstiftningsåtgärder. Dessa omständigheter är bland annat anknytningen mellan personen som utövat våld och personen som blir utsatt, eller är vittne till våld. Detta med anledning till att brottet kan ha begåtts av en person som missbrukat sin ställning genom att utöva våld mot en närstående, eller i närvaro av ett barn. Enligt

⁴⁹ Polisen, *Brottsofferdirektivet förbättrar brottsoffrens rättigheter*, [Länk](#), (Hämtad 2 december 2021)

⁵⁰ Europaparlamentet och rådets direktiv, *Brottsoffrets rättigheter*, 2012/29/EU, 25 oktober 2012, [Länk](#), (Hämtad 2 december 2021)

konventionen är ska dessa omständigheter samt principen om barnets bästa, vara vägledande när lagstiftningsåtgärder införs.⁵¹

2.2 Nationella rättsakter

2.2.1 Dir 2018:48

Under regeringssammanträdet den 14 juni 2018 beslutade regeringen att en särskild utredning med fokus på barnets rätt att skyddas från våld skulle sättas igång. Syftet med utredningen var att överväga och utreda ett utökat straffrättsligt skydd för de barn som bevittnar brott. Villkoren för det straffrättsliga skyddet är att brottet ska ha begåtts av och mot en närstående till barnet.⁵²

2.2.2 SOU 2019:32

I departementsserie SOU 2019:32 redogör regeringen för lagstiftnings-uppdraget och författnings-förslaget. Utredningens uppgift är att utreda frågorna som rör kriminalisering av att låta barn bevittna våld eller brott mellan närstående samt uppmaning till självmord. För att göra detta har utredningen upprättat en nulägesbild med hjälp av en problembeskrivning.⁵³

Problembeskrivningen redogör för förekomsten av barn som bevittnar våldshandlingar mellan närstående samt de konsekvenser upplevelsen medför för barn. Regeringen framhåller att barn tilltar olika strategier för att hantera våldet som utövas hemma. Det är inte ovanligt för barn att rikta sina handlingar till att förebygga våldet eftersom det ofta handlar om en närstående till dem som far illa.⁵⁴ Barn som är vana vid att våld förekommer hemma, har lärt sig tyda subtila signaler som talar om att något är på väg att inträffa. Detta leder till olika reaktioner hos barn. Vissa drabbas av handlingsförlamning och andra går emellan våldet. Vad detta visar är att barn tilltar olika strategier för att handskas med situationen. Gemensamt för strategierna är att barnet agerar på ett sådant sätt för att undvika risken att den själv eller en närstående till dem, ska utsättas för våld eller i värsta fall dödas.⁵⁵

⁵¹ Europeiska rådet, *Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor*, 11 maj 2011, [Länk](#), (Hämtad 2 december 2021)

⁵² Dir 2018:48

⁵³ SOU 2019:32 s.115

⁵⁴ SOU 2019:32 s.62

⁵⁵ SOU 2019:32 s.63

I departementsserien framgår det intervjuer med barn som upplevt våld i hemmet. I en av intervjuerna förhörs Maya vars pappa utsatte hennes mamma för våld under åtta års tid. Detta våld upplevde Maya dagligen. Det var inte alltid hon såg våldet, men hon kände på sig när det var på gång att ske. Som barn brukade hon sätta på tv:n eller radion på hög volym för att slippa höra våldet. I samband med det höll hon även för öronen.⁵⁶ Maya är inte ensam om att ha upplevt våld i hemmet från en tidig ålder. I en intervju med Vendela, framgår det att även hon som barn upplevt våld. Det som skiljer Maya och Vendelas berättelse från varandra, är att Vendela ofta gick emellan bråk hemma rent fysiskt. Anledningen till det är vad Vendela kallar ett ansvar gentemot sina småsyskon. Hon ville lugna situationen.⁵⁷

Departementsserien utgavs 2019 och vid den tiden fanns det inget brott som uttryckligen var inriktat på barn som bevittnar brott av och mot en närstående.⁵⁸ Detta redogör regeringen för i departementsserien samt den gällande rätten för den aktuella tidpunkten som utredningen sattes igång. Brottsliga handlingar som misshandel av barn, ofredande och skadestånd omfattas av nationell rätt, men inget med sikte på barn som bevittnar våld av och mot en närstående.⁵⁹

2.3.3 Remiss av SOU 2019:32

Innan regeringen tar ställning till ett förslag kan myndigheter och organisationer lämna yttranden på förslaget. Bakgrunden till detta är för att regeringen vill veta vilket stöd förslaget har och vad allmänheten kan ha för synpunkter på förslaget.⁶⁰ Inför justitiedepartementets betänkande lämnade olika förbund och myndigheter sina synpunkter på förslaget om en ny straffbestämmelse. Några av remissvaren kom från barnens rätt i samhället (BRIS), Barnombudsmannen, Folkhälsomyndigheten, Kriminalvården, Rädda Barnen, Uppsala tingsrätt och Socialstyrelsen.⁶¹

I BRIS remissvar framhåller organisationen oro kring att ett grundbrott behöver vara styrkt för att barnfridsbrottet ska utdömas. BRIS argumenterar för att det är problematiskt att barn som brottsoffer blir beroende av att den närstående som utsatts för ett grundbrott väljer att anmäla brottet. Vidare framhåller BRIS en diskussion kring barns upplevelse av våld

⁵⁶ SOU 2019:32 s.82

⁵⁷ SOU 2019:32 s.84

⁵⁸ SOU 2019:32 s.93

⁵⁹ SOU 2019:32 s.93-97

⁶⁰ Regeringskansliet, *Remisser*, [Länk](#), (Hämtad 19 december 2021)

⁶¹ Diarienummer Ju 2019/02172/L5, *Remiss av SOU 2019:32*, 19 juni 2019, [Länk](#), (Hämtad 2 december 2021)

respektive barns bevittnande. BRIS är införstådd med anledningarna till att utredningen inte har föreslagit begreppet uppleva, men argumenterar för att det föreslagna rekvisitet ger ett svagare straffrättsligt skydd för barn än vad rekvisitet uppleva skulle ha gjort.⁶² I Barnombudsmannens remissvar åberopar myndigheten legalitetsprincipen och ställer sig bakom begreppet bevittna istället för uppleva. Däremot framhåller myndigheten att det finns en risk att utredningen gjort en för snäv tolkning av begreppet bevittna och att lagen i ett senare skede behöver utvärderas för att se till möjligheterna att utvidga begreppet.⁶³

2.2.4 Lagrådsremiss

I överlämningen av lagrådsremissen ”Barn som bevittnar brott” föreslås lagtexten till barnfridsbrottet. Lagtexten föreslår en kriminalisering av att exponera barn inför olika typer av brott. Den brottsliga gärningen utgörs när våldshandlingar av fysisk, psykisk och sexuell karaktär har bevittnats av ett barn som är närstående till både gärningspersonen och den som gärningen begås mot.⁶⁴

2.2.5 Prop. 2020/21:170

Den 1 april 2021 överlämnade regeringen propositionen om barn som bevittnar brott till riksdagen. I propositionen framgår det att bevittnandet av brott kan leda till fysisk och psykisk ohälsa för barn. På grund av detta föreslår regeringen att det straffrättsliga skyddet ska stärkas och att ett gradindelade brott ska införas. Utredningen resonerar kring remissinstansernas kritik mot rekvisitet bevittna men fastställer sig vid sitt beslut. I bedömningen av rekvisit åberopar utredningen de krav som legalitetsprincipen tillhandahåller. Vidare framhåller propositionen att ifall ett brott har begåtts för att skada barnets trygghet eller tillit hos en omsorgsperson, ska det betraktas som en försvårande omständighet. Brottet ska kallas barnfridsbrott och rätten till brottsskadeersättning för barn som bevittnar brott föreslås att ersättas med skadestånd.⁶⁵

2.2.6 Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU35

Riksdagen beslutade 26 maj 2021 att det ska bli straffbart att låta barn bevittna brott (JuU 35). Beroende på grundbrott kan gärningen leda till fängelsestraff i lägst nio månader och

⁶² BRIS, *Remissvar på SOU 2019:32*, 16 september 2019, [Länk](#), (Hämtad 10 december 2021)

⁶³ Barnombudsmannen, *Remissyttrande över SOU 2019:32*, 5 september 2019, [Länk](#), (Hämtad 10 december 2021)

⁶⁴ Morgan Johansson, *Lagrådsremiss: Barn som bevittnar brott*, 4 mars 2021, [Länk](#), (Hämtad 5 december 2021)

⁶⁵ Prop. 2020/21:170, *Barn som bevittnar brott*, 1 april 2021, [Länk](#), (Hämtad 5 december 2021)

högst fyra år. Beslutet fastställer även att barn som utsatts för brott har rätt till skadestånd samt har rätt till en särskild företrädare. Lagändringarna börjar att gälla den 1 juli 2021.⁶⁶

2.2.7 Svensk författningssamling

Riksdagsbeslutet om att det ska bli straffbart att låta ett barn bevittna brott, leder till fyra ändringar i svensk författningssamling. Dessa ändringar görs i lag (2021:397) brottsbalken, lag (2021:398) om ändring i lagen, lag (1999:997) om särskild företrädare för barn, lag (2021:399) om ändring i brottskadlagen (2014:322) och i lag (2021:225) om ändring i brottsbalken.⁶⁷

Straffbestämmelsen som införts i Brb kap. 4 § 3 lyder:

“Den som begår en brottslig gärning som utgör

- 1. mord, dråp, misshandel, grov misshandel eller synnerligen grov misshandel enligt 3 kap. 1, 2, 5 eller 6 §,*
- 2. människorov, olaga frihetsberövande, olaga tvång, grovt olaga tvång, olaga hot, grovt olaga hot, hemfridsbrott eller ofredande enligt 4 kap. 1, 2, 4, 5, 6 eller 7 §*
- 3. våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt övergrepp, grovt sexuellt övergrepp, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn, sexuellt övergrepp mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn eller sexuellt ofredande enligt 6 kap. 1, 2, 4, 5, 6 eller 10 §,*
- 4. skadegörelse eller grov skadegörelse enligt 12 kap. 1 eller 3 §, eller*
- 5. straffbart försök till brott enligt någon av 1-4*

döms, om gärningen har bevittnats av ett barn som är närstående eller tidigare närstående till både gärningsmannen och den som gärningen begås mot, för barn fridsbrott till fängelse i högst två år. Om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är grovt, döms för grovt barn fridsbrott till fängelse i lägst nio månader och högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om den gärning som har bevittnats har varit av mycket allvarlig art eller om gärningsmannen visat särskild hänsynslöshet.”⁶⁸

⁶⁶ Bet. 2020:21:JuU 35, *Barn som bevittnar brott*, [Länk](#), (Hämtad 3 december 2021)

⁶⁷ Dir 2018:48

⁶⁸ Brb kap. 4 § 3

6. Rättsfall

6.1 Rättsfall 1

Under september månad 2021 kom det ett larm till polisen om att en man hotat en kvinna till livet i deras gemensamma bostad. I bostaden befann det även två barn. En treåring som var parets gemensamma och en femtonåring som kvinnan fått från en tidigare relation.⁶⁹

6.1.1 Bakgrund

Händelsen som utspelade sig i parets gemensamma bostad och som ledde till ett larmsamtal kl. 23:40 inleds med ett verbalt bråk mellan paret. Hemma befinner sig kvinnans äldre son och parets gemensamma barn. När kvinnan lagt sitt yngsta barn och tillsammans med det äldre barnet förbereder sig inför läggdags, ringer mannen till kvinnan. Under tiden kvinnan är upptagen hinner mannen ringa tre samtal varav kvinnan svarar på det tredje. I detta samtal ifrågasätter mannen varför hon inte svarat tidigare. När mannen kommer hem uppfattar kvinnan honom som arg och påverkad av alkohol. Paret befinner sig i ett av bostadens sovrum och kvinnan ber honom att gå och lägga sig. Mannen lyssnar inte utan fortsätter att tala med kvinnan med vad hon upplever som en hög ton. Detta leder till att kvinnan ber honom att lugna sig med tanke på att det finns barn i bostaden. Mannen går ut från sovrummet till köket och kommer tillbaka till kvinnan ihållandes en kniv. Mannen håller kniven riktad mot golvet och pratar högt. Kvinnan frågar vad mannen tänkte göra med kniven och mannen svarar ”jag vet inte”. Efter det frågar kvinnan ”Ska du döda mig” i vilket mannen svarar ”Ja, jag ska döda dig, sedan ska jag döda mig”. Mannen sätter sig på sängkanten invid kvinnan och slår med kniven mot täcket som ligger mellan dem. Kniven höll han fortfarande med spetsen nedåt. Kvinnan bad honom sluta. Det äldre barnet kom in i rummet och såg att mannen gjorde något med kniven mot sängen. I samband med detta frågar barnet mannen, sin styvpappa, vad han gör. Mannen ställer sig upp och riktar kniven mot sin mage samtidigt som han säger att han ska döda sig själv. I detta skede lämnar kvinnan sängen och tillsammans med sitt äldsta barn, ber mannen lägga ifrån sig kniven. Kvinnan får tag på kniven och ber sitt äldsta barn att lägga ifrån sig den. Mannen ger uttryck för att det finns en djävul i rummet och att de därför tillsammans borde be till gud. Vad som händer efter detta är att mannen somnar. Kvinnan och barnet går ut på balkongen för att larma polisen. Parets treåriga son sover under hela händelsen.⁷⁰

⁶⁹ Rättsfall 1 S.1-3

⁷⁰ Rättsfall 1 S.6

6.1.2 Åtal

Åklagaren har begärt åtal på två punkter, grovt olaga hot (4 kap 5 § 2 st brottsbalken) och barnfridsbrott (4 kap 3 § 1 st 1 men brottsbalken)

I den första åtalspunkten styrker åklagaren att gärningspersonen gjort sig skyldig till ett brott. Detta genom att ha hotat att döda kvinnan samtidigt som han höll i en kniv. Åklagaren betonar att hotet var av allvarlig karaktär och att kvinnan förväntas känna rädsla över sin och sina barns säkerhet. Enligt åklagaren har gärningspersonen begått gärningen med uppsåt. I den andra åtalspunkten yrkar åklagaren på att gärningspersonen gjort sig skyldig till barnfridsbrott. Detta utifrån att brottet bevitnats av det äldsta barnet samt att gärningen begåtts med uppsåt.

6.1.3 Domslut

I domslutet vänder sig tingsrätten mot att hotet bör bedömas som grovt. Detta innebär att den tilltalade mannen döms för olaga hot av normalgraden (4 kap 5 § 1). Detta leder till fängelse i 4 månader och skadestånd till kvinnan.⁷¹

Gärningsmannen frias däremot från barnfridsbrott (4 kap 3§1) vilket innebär att skadeståndsyrkande avslås för den äldre sonen.⁷² Anledningen till att den åtalade mannen frikänns för åtalet för barnfridsbrott är på grund av uppgifterna om att barnet inte uttryckligen hört det uttalade hotet riktat mot sin mamma. Det var först efter när de var ute tillsammans på balkongen som barnet fick reda på att den åtalade hotat sin mamma om livet. Av utredningen framgår det att barnet hört paret bråka, sett att den åtalade slagit med en kniv mot sängen samt hotat om att skada sig själv.⁷³

I domslutet framgår det även att förarbetena till lagtexten har använts för att tolka begreppet ”bevitna”. Av detta har domstolen bedömt att det inte är tillräckligt att barnet uppfattat händelseförloppet utan att ha sett eller hört den brottsliga gärningen. Det verbala hotet som riktats till kvinnan tillsammans med en kniv, är den gärning som utredningen bedömer som ett brott. Eftersom barnet varken sett eller hört denna del av händelsen - frias gärningspersonen från åtalspunkten.⁷⁴

⁷¹ Rättsfall 1 S.11

⁷² Rättsfall 1 S.2

⁷³ Rättsfall 1 S.12

⁷⁴ Rättsfall 1 S.13

6.2 Rättsfall 2

De inblandade i fallen är en man som står åtalad för misshandel av sin hustru och barnfridsbrott gentemot två av parets gemensamma barn. Det är totalt fyra händelser som åklagaren yrkar på att mannen ska dömas för. Två av händelserna avser misshandel varav en av händelserna har bevittnats av parets två barn. Detta innebär att mannen begärs åtalad för barnfridsbrott på två åtalspunkter.

6.2.1 Bakgrund

Den första händelsen begicks under september måndag 2021 och avser misshandel. Den tredje målsägande i fallet, hustrun, uppger att hon anklagats för att ha varit otrogen av den tilltalade vilket leder till ett bråk mellan parterna. Detta övergår sedan till misshandel som inleds med att gärningspersonen trycker henne ner mot golvet för att utföra våld mot henne. Händelsen har bevittnats av parets gemensamma barn.⁷⁵

I ett barnförhör med det ena barnet, målsägande 2, framgår det att barnen kom in i köket och såg sin pappa befinna sig över sin mamma för att slå henne i ansiktet. Efter detta ska det andra barnet, målsägande 1, ha gått emellan för att ta bort sin pappa från sin mamma. Enligt målsägande 2 ska målsägande 1 ha uppmanat sin mamma att ringa polisen, vilket mamman bestämde sig för att göra. I förhör med målsägande 1, har det framkommit att hon inledningsvis hörde ljud från händelsen. Målsägande 1 uppger att hon hört ljud i golvet och beskriver att det lät som fötter som dunkade. Detta leder till att hon går efter sin syster in i köket. Det är i köket som de två barnen tillsammans bevittnar misshandel av deras mamma. Målsägande 1 uppger att hon går emellan paret för att ta med sin pappa till vardagsrummet.

Den andra händelsen som avser misshandel ägde rum under augusti månad 2021.

Misshandeln bevittnades inte av parets barn. Vart barnen befann sig under denna händelse framgår inte av domen.⁷⁶

6.2.2 Åtal

Åklagaren väcker åtal mot gärningspersonen utifrån 4 åtalspunkter.

⁷⁵ Rättsfall 2 S.7

⁷⁶ Rättsfall 2 s.7-8

I den första åtalspunkten yrkar åklagaren på att gärningspersonen har misshandlat sin hustru med uppsåt. Misshandeln har utförts genom bl.a. slag och sparkar mot ansikte och rumpa. Detta har orsakat blåmärken och smärta.

I den andra åtalspunkten framhåller åklagaren att gärningen som framgår i punkt 1, har bevitnats av målsägande 2 som är barn till gärningspersonen och den som våldet utfördes på. Detta leder till att åklagaren väcker åtal för barnfridsbrott i punkt 2.

I åtalspunkt tre framhåller åklagaren samma principer, att åtalspunkt 1 har bevitnats av parets andra barn, målsägande 1, vilket innebär att gärningspersonen även ska stå åtalad för barnfridsbrott i detta fall.

I alla dessa åtalspunkter framhåller åklagaren att gärningen begåtts med uppsåt.

Vad gäller åtalspunkt 4, ska gärningspersonen stå åtalad för misshandel för händelsen som ägt rum någon gång under augusti månad 2021. Även här har åklagaren gjort bedömningen att den åtalade begått gärningen med uppsåt.⁷⁷

6.2.3 Domslut

Tingsrätten dömer den tilltalade för misshandel enligt 3 kap 5 § brottsbalken. Den bevisbörda som åklagaren redogjort för visar att den åtalade ska dömas för misshandel vid två tillfällen, enligt åtalspunkt 1 och 4.⁷⁸

Vad gäller åtalspunkt 2 och 3, bedömer tingsrätten att den åtalade gjort sig skyldig till barnfridsbrott vid två tillfällen under september månad 2021.⁷⁹ Tingsrätten bedömer att det finns ett närstående förhållande mellan parterna vilket innebär att det är möjligt att begära ut straffansvar för händelsen. Händelsen som ägt rum den 26 september utgör även ett brott, i vilket åtalspunkt 1 påvisar. Detta innebär att det är möjligt att utkräva straffansvar eftersom den gärning som bevitnats har bedömts som brottslig. Med rekvisitet ”bevitna” hänvisar tingsrätten till att barnet inte behöver ha uppfattat hela händelseförloppet, utan endast delar utav det. Kravet på att utkräva ansvar för detta förutsätter däremot att barnet ska ha sett eller

⁷⁷ Rättsfall 2 s.4

⁷⁸ Rättsfall 2 s.10

⁷⁹ Rättsfall 2 S.1-2

hört de moment i gärningen som gör händelsen till straffbar. Tingsrätten gör en sammanvägd bedömning utifrån dess förståelse av rekvisitet ”bevitna” och de moment från händelsen som är möjliga att utkräva straffansvar för. Bedömningen som tingsrätten gör bygger på ett fastställt grundbrott, att det finns en närstående relation mellan parterna och att barnen bevitnat händelsen. Detta innebär att tingsrätten styrkt att mannen begått ett brott genom att ha misshandlat en kvinna. Misshandeln har skett framför ögonen på två barn som är närstående till de inblandade parterna. Kvinnan som misshandlades är barnens mamma och mannen som misshandlat är barnens pappa. Tingsrätten fastslår att gärningen begåtts med uppsåt eftersom barnets pappa visste om att barnen befann sig hemma under tiden han utförde våld mot deras mamma. Det faktum att barnen skulle höra vad som pågick menar tingsrätten inte skulle ha hindrat honom från att upphöra med misshandeln. Detta leder till att den åtalade ska dömas för barnfridsbrott (åtalspunkt 2 och 3), till fängelse i 4 månader och skadestånd till de tre målsägande.⁸⁰

7. Resultat och analys

Den gällande rätten för barn som upplever våld i Sverige 2021 skildras av de internationella och nationella åtaganden som Sverige har gjort. Framträdande för den internationella lagstiftningen är barns rätt att skyddas från våld. I konventionerna och direktiven framträder barn som rättighetsbärare och den svenska staten som skyldighetsbärare.

De internationella ramverken förhåller sig till anknytningsteorin på flera sätt. FN:s barnrättskommitté framhåller att problematiken med att barn bevitnar våld av och mot en närstående, leder till en underlåtenhet att uppfylla barnets behov.⁸¹ Brottsofferdirektivet resonerar kring våld i nära relationer och närstående sambandet mellan den som våldet härstammar från, utövas mot och som bevitnar. I resonemangen om anknytning redogör direktivet för att brottsoffret kan ha känt tillit för personen som begått ett brott samt att en närstående till offret kan lida skada av brottet som begåtts.⁸² Istanbulkonventionen framhåller direkta krav på att stater ska vidta lagstiftningsåtgärder som tar hänsyn till relationen mellan offret och förövaren. De barn som är vittnen till våld har rätt till stöd och skydd vilket bör

⁸⁰ Rättsfall 2 S.11-12

⁸¹ FN:s kommitté för barnets rättigheters allmänna kommentar nr 13, *Barns rätt till frihet från alla former av våld* S.10

⁸² Europaparlamentet och rådets direktiv, *Brottsoffrets rättigheter*, 2012/29/EU

framtråda av den gällande rätten. Konventionen framhåller att deras resonemang om anknytning ska vara vägledande för statliga lagstiftningsåtgärder.⁸³

Vad gäller nationell lagstiftning, utgörs det primära straffrättsliga skyddet för barn som upplever våld och brott av barnfridsbrottet. Anledningen till det är eftersom brottet utformats för att skydda barn från att bevittna våld och brott. Möjligheten att utdöma ansvar för brottet förutsätter inledningsvis att gärningen som bevittnats utgör ett grundbrott. Efter att ett grundbrott är fastställt, behöver brottet ha bevittnats av ett barn. Detta innebär att det inte räcker med att barnet har uppfattat situationen innan eller efter brottet har begåtts, utan de moment som gör händelsen till en brottslig gärning behöver ha setts eller hörts.⁸⁴ Vidare är anknytning mellan parterna en förutsättning för straffansvar. Detta innebär att den brottsliga gärningen behöver ha utförts av en person som är närstående till barnet, eller tidigare har varit, samt mot en person som också står barnet nära i anknytning. I bedömningen av vem som är närstående till barnet, utgår lagen från barnets perspektiv. Detta innebär att personer som utgör en omsorgsperson för barn och som barnet har en känslomässig anknytning till, är en person som kan betraktas som närstående.⁸⁵

Den gällande rätten är utformad för att förhålla sig till anknytning på detta sätt⁸⁶ men kan kritiseras för att vara för snäv i sin tillämpning. Att uppleva våld och brott skadar barn på ett flertal sätt. Detta framgår både av utredningen⁸⁷ och tidigare forskning på ämnet. Att våldet härstammar från en person som barnet står nära i anknytning och borde känna tillit och trygghet hos, borde vara avgörande i domslut enligt internationell lag, men det är det inte.

Den gällande rätten för barn som upplever våld kan analyseras utifrån anknytningsteorin. Kravet på ett närstående samband kan utifrån teorin tolkas som ett straffrättsligt ställningstagande mot gärningar som syftar till att skada trygghet och tillit hos barn. Utifrån detta är barnets anknytning till de inblandade en central del i att kunna utkräva straffansvar. För att förstå konsekvenserna av att barn bevittnar våld, kan anknytningsteorin tillämpas.⁸⁸

⁸³ Europeiska rådet, *Konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor*

⁸⁴ Rättsfall 2 s.12

⁸⁵ Åklagarmyndigheten, *Faktablad Barn Fridsbrott*, [Länk](#), (Hämtad 1 december 2021)

⁸⁶ Rättsfall 2 s.11

⁸⁷ SOU 2019:32

⁸⁸ , *Barn som upplever pappas våld mot mamma* s.242-244

Ett av de rättsfall där barnfridsbrottet kunde aktualiseras är i rättsfall 1. Åklagaren yrkade på åtal enligt Brb 4 kap 3§1, men den åtalade friades från åtalspunkten. Detta innebar att barnet som tidigare varit målsägande i fallet, får sitt skadeståndsyrkande avslaget och därmed blir fråntagen sitt straffrättsliga skydd. Utifrån anknytningsteorin kan detta domslut kritiseras. Det framgår tydligt av utredningen att de vittnesuppgifter som lämnats av målsägandena har beräknats vara trovärdiga. Det framgår även att händelsen har begåtts med uppsåt och att gärningspersonen varit medveten om att det fanns barn i bostaden.

Utifrån de uppgifter som framgår av domslutet, är det förvånande att domstolen inte har tagit hänsyn till hur händelsen har påverkat barnets relation till de inblandade. Det förs ingen diskussion kring hur gärningen kan ha skadat barnet utifrån att den som hotats till livet är barnets mamma, och den som begått ett brott är barnets styvpappa som barnet dessutom bor med. I domslutet framgår det att anledningen till att gärningspersonen frias från åtal är eftersom barnet inte uttryckligen hört eller sett gärningen. Lägre ner i domen resonerar domstolen kring detta och hänvisar till förarbetena till domen som avser rekvisitetet "bevittna" respektive "uppleva". Med bevittna tolkar domstolen det som att den åtalade inte har gjort sig skyldig till brott gentemot barnet eftersom barnet varken sett eller hört den brottsliga gärningen. Detta domslut visar att rekvisitetet "bevittna" är för snävt för att täcka in många av de fall där barn upplevt att det pågått våld och brott mellan närstående. Det råder inga tvivel om att barnet har varit delaktig och påverkats av denna händelse. Det är när barnet kommer in i rummet som den åtalade håller i en kniv och tillsammans med sin mamma får gärningspersonen att lägga ifrån sig kniven. Det är även barnet som går ut på balkongen tillsammans med sin mamma för att larma polisen. I domen framgår det att allt detta har lett till att barnet känner stark oro över sin mamma och att något annat liknande kommer att hända henne.⁸⁹

8. Diskussion

Syftet med studien var att utreda den gällande rätten för barn som upplever våld och brott i Sverige 2021. Resultatet visade att Sverige har en positiv skyldighet att genomföra lagstiftningsåtgärder för att skydda barn från att bevittna eller uppleva våldsamma gärningar.

⁸⁹ Rättsfall 1

En lagändring som syftade till att göra detta var införandet av barnfridsbrottet den 1 juli 2021.⁹⁰

En av studiens två frågeställningar var hur den gällande rätten för barn som upplever våld ser ut. Frågeställningen besvarades med hjälp av redogörelser för de internationella åtaganden som Sverige har gjort samt nationella rättsakter. Resultatet visade att den gällande rätten för barn som upplever våld och brott kan kritiseras utifrån studiens teori och perspektiv.

Anledningen till att den gällande rätten kan kritiseras utifrån barnrättsperspektivet är på grund av att den nationella lagstiftningen inte överensstämmer med de internationella åtaganden som Sverige är bundna till. De internationella rättsakterna framhåller en nolltolerans av våld mot barn som inte går att urskilja från den nationella lagstiftningen som framtagits. En annan anledning till att den gällande rätten kan kritiseras utifrån barnrättsperspektivet är eftersom rekvisitet till barnfridsbrottet riskerar att inte ta hänsyn till barns olika kognitiva förmågor. Barn som är införstådda med våldet som utövas mot en närstående, men som inte kan konkretisera vart eller när våldet uppstår, riskerar att inte omfattas av straffbestämmelsen. Sammantaget för denna kritik är att den härstammar i lagens rekvisit.

Utifrån detta kan anknytningsteorin användas för att kritisera den gällande rätten för att vara för snäv i sin tillämpning. Detta kan göras med hjälp av studiens andra frågeställning utifrån att rekvisitet bevitna utesluter händelser som ofta förekommer när våld och brott utövas i barns närhet. Eftersom barn kan uppleva våld på olika sätt vore det rimligare ifall barnfridsbrottet utgjordes av rekvisitet ”uppleva”. Detta på grund av att barns anknytning till de inblandade skadas oavsett ifall de uttryckligen hört eller sett den brottsliga gärningen.

Med tanke på att det finns mycket tidigare forskning inom området barn som bevitnar våld, finns det mycket som tyder på att straffbestämmelsen inte baserats på en realistisk problembild. Precis som barnläkaren Staffan Janson och psykologen Kjerstin Almqvist framhåller, påverkas våldets konsekvenser av vem våldet härstammar från. På grund av detta tilltar barnet olika överlevnadsstrategier för att mildra konsekvenserna av våldet samt skydda sig själv från att utsättas.⁹¹ Med detta i åtanke är min sammanvägda bedömningen av den gällande rätten att den baseras på en föreställning som är långt ifrån verkligheten.

⁹⁰ Bet. 2020:21:JuU 35, *Barn som bevitnar brott*

⁹¹ Janson & Almqvist, *Läkartidningen*, 2000

Det råder inga tvivel om att utredningen varit medvetna om konsekvenserna av att införa rekvisitet bevitna i straffbestämmelsen, trots det har riksdagen röstat igenom lagändringarna. Således kan den gällande rätten sammanfattas till att inte förhålla sig till den nulägesbild som gäller för barn som upplever våld och brott mellan närstående. Med tanke på att lagen började att gälla i år, vore det rimligare ifall lagen inte endast beaktade, utan utgick från verkligheten för barn som är vittnen till våld. Att straffbestämmelsen har röstats igenom utan att säkerställa detta är förvånande. Det är dessutom bekymmersamt eftersom lagen syftar till att skydda barn från upplevelser som dessa, men i praktiken ger skedet av att det är okej att utöva våld mot barnets närstående så länge barnet inte ser eller hör den brottsliga gärningen. Att stänga in ett barn på dennes rum tills att misshandeln är klar eller att låta ett barn ta hand om spillror och sår, kan enligt straff tillämpningen tolkas som tillåtet.

Studiens slutsats kan sammanfattas till att det finns ett komplext samband mellan den gällande rätten och anknytningsteorin. Samtidigt som närstående sambandet är en förutsättning för att barnfridsbrottet ska kunna aktualiseras, kan den gällande rätten kritiseras för att inte beakta konsekvenserna av att barnet står nära i anknytning till de inblandade. Redan under regeringssammanträdet i juni 2018⁹² diskuterades problematiken med att barn upplever våld mellan närstående. Bevisligen har det funnits ett syfte i att skydda barn från att bevitna dessa händelser. Däremot finns det mycket som styrker att den nationella rättsakten inte är förenlig med verkligheten för många barn som lever i hushåll där våld och brott förekommer. Detta leder till slutsatsen att den gällande rätten för barn som upplever våld och brott är otillräcklig.

Studiens resultat kan användas för att visa på vilka sätt den gällande rätten brister i sitt skydd av våldsutsatta barn. Som framträder av resultatet finns det flera områden inom den gällande rätten som kan utvecklas. Dessa utvecklingsområdet skulle kunna nyttjas till vidare forskning eftersom det bidrar till frågor som ifall barnfridsbrottet kan räknas som en straffrättslig åtgärd för att skydda barn från våld. Detta med anledning av att det krävs att ett grundbrott är styrkt och att brottet ska ha begåtts av och mot en närstående till barnet. Med detta i bakgrund skulle man kunna argumentera för att det inte finns något som styrker att straffskärpning har vidtagits primärt för barnets skull.

⁹² Dir 2018:48

Vidare forskning inom området skulle utvidga förståelsen för våldsutsatta barn samt öka möjligheterna för det straffrättsliga skyddet att spegla verkligheten för barn som upplever våld och brott.

Källförteckning

Offentligt tryck

Propositioner

Prop. 2020/21:170, *Barn som bevittnar brott*. 1 april 2021

Prop 2009/10:232, Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige, 28 juni 2010

Statens offentliga utredningar

SOU 2019:32 *Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord*, 19 juni 2019

Remissvar till SOU 2019:32

Barnens rätt i samhället, Remissvar på SOU 2019:32, Dnr Ju 2019/02172/L5, 16 september 2019

Barnombudsmannen, Remissvar, Dnr 2019-0203-1, 5 september 2019

Diarienummer Ju 2019/02172/L5. Remiss av SOU 2019:3219, 19 juni 2019

UNICEF, Remissvar på betänkandet ”*Straffrättsligt skydd för barn som bevittnar brott mellan närstående samt mot uppmaning och annan psykisk påverkan att begå självmord*” (SOU 2019:32), Dnr Ju 2019/02172/L5, 12 september 2019

Övrigt offentligt tryck

Bet. 2020:21:JuU 35. Barn som bevittnar brott

Brottsbalken (1962:400) 4 kap. §3

Brottsoffermyndigheten, *Nytt barnfridsbrott kan ge fler barn rätt till ersättning*, 15 juni 2021

Dir.2018:48. Skydd för barn som bevittnar våld eller andra brottsliga handlingar och ansvar för uppmaning att begå självmord, 15 juni 2018

Europaparlamentet och rådets direktiv. Brottsoffrets rättigheter, 2012/29/EU, 25 oktober 2012

Europeiska rådet. Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor, 11 maj 2011

FN:s kommitté för barnets rättigheter. Allmänna kommentar nr 13: Barns rätt till frihet från alla former av våld, 18 april 2011

Förenta Nationerna. Konventionen om barnets rättigheter, 1989. Artikel 6 och artikel 39

Johansson, Morgan, *Lagrådsremiss: Barn som bevittnar brott*, 4 mars 2021

Regeringskansliet, *Barnkonventionen som svensk lag*

Regeringskansliet, *Remisser*

Vetenskapsrådet, *God forskningssed*, 12 juni 2017

Åklagarmyndigheten, *Faktablad Barnfridsbrott*

Litteratur

BRIS, "Bris välkomnar det nya barnfridsbrottet", 2021

Janson, Staffan & Almqvist, Kjerstin, *Läkartidningen*, Volym 97, NR 38, 2000

Nationalencyklopedin. *Anknytning*

Nationellt centrum för kvinnofrid, *Barn som upplever våld*, 17 augusti 2021

Polisen, *Brottsofferdirektivet förbättrar brottsoffrens rättigheter*

Polisen, *Man döms för barn fridsbrott enligt nya lagen*. 31 augusti 2021

Stockholms Universitet, *Missförstånd runt anknytning kan leda till fel beslut om barn*, 12 januari 2021

SVT, *Mer än 3000 anmälningar om barn fridsbrott - på bara fem månader*, 19 december 2021

Överlien, Carolina, *Barn som upplever pappas våld mot mamma - vad säger forskningen?*, Nordisk socialt arbeid, 2007, volym 27, nummer 4

Överlien, Carolina, *Våld i hemmet - barns strategier*, Gleerups Utbildning AB: Malmö, 2012

Nääv, Maria & Zamboni, Mauro (red.), *Juridisk Metodlära*, Lund: Studentlitteratur AB, 2018

Rättsfallsförteckning

Rättsfall 1

Rättsfall 2